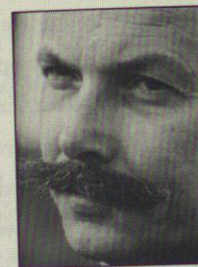

Van Nu en Straks van de Poolse neerlandistiek, ofwel 'enzovoorts' van een neerlandicus

deel 2

JERZY KOCH

3. Neerlandistiek in Polen van Nu en Straks

Waar toe dit lange verhaal? Het is van groot belang dat men zich in de Lage Landen realiseert dat neerlandistiek in het buitenland

– ook buiten Polen in de meeste Centraal-Europese landen – een volwaardige academische discipline is geworden met alle gevolgen van dien. Het gaat niet meer om de oprichting van vakgroepen, aantallen studenten, aanschaf boeken enz. Het is even belangrijk dat de instellingen en mensen die vanuit de Lage Landen het beleid voor het Nederlands in het buitenland formuleren, de voorwaarden van gestage wetenschappelijke ontwikkeling helpen vormen. Het gebrek aan voorzieningen op dit terrein gaf Andrzej Dąbrowka aan als reden voor zijn terugtreden als neerlandicus; hij staakte zijn onderzoek als neerlandicus en zijn vertaalactiviteiten in 1997 en verliet de Universiteit van Warschau in 2000 om als mediëvist naar het Instituut voor Literair Onderzoek (IBL), een zuiver wetenschappelijke instelling, over te stappen waar hij het jaar daarop habilitieerde. Jarenlang deed men alsof zijn stap een gril was van een ontevreden academicus of lichtgeraakte vertaler en van een lokale reikwijdte, terwijl dit in wezen een waarschuwingssein was. Men ging voorbij aan het simpele feit dat dit in eerste instantie het resultaat was van structurele fouten in het beleid, zowel hier te lande alsook in Nederland en Vlaanderen – bijvoorbeeld eenmaal boven de 36 jaar kwam je niet in aanmerking voor de toen beschikbare beurzen en studieverblijven. Ook neerlandici van vandaag zijn in de meeste gevallen

tegelijk germanisten of anglisten qua opleiding en de meest begaafden kunnen met gemak overgaan naar een grotere discipline met grotere mogelijkheden (voor aanstellingen, benoemingen, stages en studiebeurzen etc.). De situatie mag nu beter zijn dan in de jaren negentig, dit neemt niet weg dat naast Dąbrowka er ook nog een aantal andere voorbeelden zijn van goed opgeleide en getalenteerde mensen waarin veel en lang is geïnvesteerd en die na hun doctorale promotie om verschillende redenen uit het vak zijn gestapt. Men heeft zich niet genoeg ingespannen, ook institutioneel niet, om ze voor de studie van het Nederlands te behouden.

Uit ervaring blijkt dat het niet altijd makkelijk is, voorzichtig uitgedrukt, om mensen te stimuleren dat ze promoveren. De structuren waarin Poolse neerlandici werken, zijn niet in ieder opzicht aantrekkelijk. De vooruitgang op dit gebied springt alleen in het oog voor de oudere generatie die in staat is om de huidige toestand met de pionierstijd in de jaren zeventig en de grove misstanden uit de jaren tachtig te vergelijken. Jongere wetenschappers zien alleen dat de bestaande (technische en menselijke) werkomstandigheden in de geesteswetenschappen dikwijls veel te wensen overlaten en dat de salariëring na twee decennia economische transformatie even schandalig laag is als daarvoor. Om onder deze omstandigheden je promovendi over te halen dat ze nog eens acht tot twaalf jaar in het vak investeren om te habiliteren, is een nog grotere kunst. Een aantal euvels komen voort uit het feit dat men zich te veel in het actuele vastbijt en niet genoeg aan een langetermijnvisie van de neerlandistiek werkt. In concreto. In het verleden werd niet genoeg aandacht besteed aan